

Veber, posestnika v Brezovcu. Dne 1. septembra, ob pol starih je preminul v 74. letu svoje strosti. Zadelja ga je srčna kap. Vzgojil si je izvrstno družino, ki se drži gesla: Moli in delaj! Eden sin je kapucin, ki je pred kratkim odšel v Belgijo med slovenske izseljence. Pokojni je bil prvi župan razširjene občine Rogatec, ki obsega nekdanje občine Rogatec, Donačka gora, Sv. Rok, Sv. Florijan in Stopree. Ves čas svojega življenja je bil odločen katoličan, ki je pred vsem svetom neustrašeno kazal svoje versko prepričanje, obenem pa tudi jednako jeklen narodnjak, ki je neustrašeno visoko držal slovensko zastavo v sredi nekdanj razburkanega nemškega morja, ki se je postavilo močno obmejno trdnjavo ob Sotli v trgu Rogatec. Že 50 let je bil ud Družbe sv. Mo-

horja in naročnik katoliških listov. Nad 40 let je bil cerkveni ključar nadžupne cerkve za časa treh tuk. nadžupnikov, katerim je krepko ob strani stal s svojim modrim svetom in dejansko podporo. Bil je med ustanovitelji tuk. Katoliškega bralnega društva, ustanovljenega leta 1892. V vseh rečeh je bil izveden; vsak, ki je potreboval kak dober svet, ga je pri njem gotovo našel. Zraven tega je bil veselega značaja in skrajno dovtipen. Vsi so ga spoštovali, tudi nasprotniki. Pogreb je bil veličasten ob navzočnosti šestih duhovnikov in mnogih odličnjakov. Ob grobu sta se poslovila od njega domači gospod nadžupnik v imenu faranov in g. zdravnik dr. Ogorevc v imenu občine. Čast njegovemu spominu! Svetila mu večna luč!

je bil popravljen stolp, letos pa se je izvršila prenovitev oltarjev, tako da bo cerkva dobila prav lepo in naravnost privlačno notranost. Stroški so sicer precej visoki, saj znašajo 7000 Din, toda zanašamo se na dobra srca, ki bodo brez dvoma z veseljem prispevala za kritje teh stroškov. Prenovitevna dela je izvršil pozlatar g. Franc Zamuda od Sv. Križa pri Ljutomeru. V nedeljo dne 15. septembra t. l. se bo vršila slovesna blagoslovitev novih prenovljenih oltarjev. Zato vabimo vse častilce Matere božje iz vse Savinjske doline, da politijo prihodnjo nedeljo za Čreto in se le lepe slovesnosti udeležijo. Slovesnost se bo začela ob 10. uri s slovesno pridigo, ki jo bo imel daleč okrog znani in priljubljeni pridigar g. župnik Požar z Rečice. V nedeljo gremo torej vsi za Čreto.



**St. Peter pri Mariboru.** Podlost brez prime te moramo imenovati dogodek, ki se je dogodil v nedeljo dne 1. septembra ob dnevu, ko so Šentpeterčani proslavljali obnovitev prosv. društva »Skala«. V pozni večerni uri se je vračala družba, ki hoče navidezno veljati za olikano, s tombole gasilnega društva v Zrkovcah ter prišla do gostilne v Trčovi, kjer je budila gostilničarja, da naj vstane in da pijače. Pred gostilno je ta družba iz odkritega norčevanja pela zahvalnico »Tebe Boga hvalimo«, torej pesem, ki se poje ob največjih cerkvenih in državnih praznikih po končanem cerkvenem opravilu. Zadeva se je javila sreskemu načelniku in pričakujemo, da bo oblast storila svojo dolžnost in krivca kaznovala. — Prošnja, ki se je vložila za zopetno upostavitve samostojne občine St. Peter pri Mariboru, hudo razburja kri tistim, ki so iz gotovih razlogov proti temu, da bi imeli Šentpeterčani zopet svojo občino. — Sadna kupčija se že pričinja, kupcev je dovolj, le cene še ne odgovarjajo delu in stroškom, ki jih ima sadjar. Zato se s prodajo ne prenaaglite! — Podružnica Sadjarskega društva v St. Petru namerava v času od 25. do 28. oktobra t. l. prirediti razstavo sadja. Namen razstave bo opozoriti javnost na sadni pridelek Slovenskih goric.

**Braunšvajg** v župniji Slivnica pri Mariboru. V naši vasi bo v nedeljo dne 15. septembra, predpoldne slovesna blagoslovitev kapelice in zvonceka. Bomo imeli v Braunšvajgu sv. mašo. Blagoslovitev bo opravil domači g. župnik.

**Velika Nedelja.** Roparski napad v Sosedski pri Nedelji. V petek dne 6. t. m., med 9. in 10. uro zvečer, je šel Ivan Petek starejši, Ozmecev lovski čuvaj, s svojim sosedom Kovačičem z lova. Poslovivši se od Kovačiča, pri tega hiši, pride tiho za njim nekdo, našemljen in ga prime za puško, mu jo trga s hrbita. Petek je takoj spoznal, da ni šala in prime hitro za jermen pri puški in si ga ovije okoli pesti desne roke. Zločinec vrže Peteka na tla in ga vleče več metrov po tleh, prereže jermen in rani Peteka na desnem licu pod očesom. Peteka se je lotil tak strah, da ni mogel niti na pomoč klicati. Po kratkem cukanju je ugrgal neznan zločinec puško ter z njo bežal v temo. Petek je k sreči le lahko ranjen. Zagoneten je bil zadnji požar na Vičanskem vrhu in zagoneten je tudi gorenji slučaj.

**Laporje.** Ta teden, v petek dne 13. septembra, poteče 50 let, odkar sta stopila v zakon Laporčana Jožef in Marija Gumzej. Kakor vsakomur, jima je potekalo življenje v sreči

in nesreči, v križih in težavah. A ker nista pozabila na Boga, tudi on na njiju ni pozabil. Na večer življenja gledata najlepšo krono staršev: dobro vzgojene otroke. Povdariti moramo, da zelo lepo skrbijo za očeta in mater! V njihovem krogu sta jubilanta pred kratkim obhajala v župnijski cerkvi zlato poroko, za Laporje bolj redek dogodek. Polovico faranov se je udeležilo slovesnosti. Zlatoporočencema tudi naš list čestita in želi mnogo božjega blagoslova še naprej, najbolj pa pač biserno in še železno poroko. Bog ju živi!

**Šoštanj.** V torek dne 17. t. m. priredi tuk. Seleksijsko društvo za slovensko belo govedo premovanje rodovniške živine ob 9. uri predpoldne pred Slomšekovim domom ob glavni cesti. Društvo šteje 42 članov z 62 vpisanimi kravami. Tudi mlade živine imamo vzgojene že lepo število. Za premovanje je pokazala banska uprava kakor tudi sreski kmetijski odbor veliko razumevanje in sta obe ustanovi nakazali lepe zneske. Upamo, da bodo prizadete občine tudi pokazale v tem oziru svojo širokogrudnost in bodo priskočile na pomoč s primernimi zneski. Vabimo vse, ki se za prireditve zanimajo, da si jo ogledajo in videli bodo, da smo od leta 1933, ko je bilo prvo premovanje, mnogo napredovali!

**Gornja Ponikva.** Dneva 28. in 29. avgusta sta bila za nas izredno vesela. Pod vodstvom domačega g. bogoslovca Ivana Zupanca smo imeli učenci iz 2. in 3. razreda in kar nas je dijakov iz Gornje Ponikve, izlet in romanje na Sv. Planino nad Zagorjem. Vreme je bilo izborna, vožnja z avtom tja in z vozom nazaj vesela in vsa v petju, na Sv. Planini pa bi si bili najrajši napravili šotore, ker »dobro nam je bilo gori biti...« Toplo smo hvaležni kar vsem, ki so nam preskrbeli tako lepe, mične urice!

**Grize.** Živahna kupčija s hmeljem vlada že tukaj pri nas. Imamo v župniji štiri prekupčevalce hmelja. Pa ti so samo »tekačiči«. Govori se, da je eden izmed njih zaslužil en dan okoli 2000 Din. Koliko pa šele zaslužijo tisti gospodje, v službi katerih so ti »tekačiči«? Naš ubogi hmeljar pa se mora zadovoljiti s tem, da proda svoj težko pridelan hmelj za slepo ceno. Zakaj morajo obogateti mnogi za tisoče, predno pride hmelj v prave roke? Ali bi oblasti temu ne mogle odpomoči?

**Vransko.** Ena izmed najlepših točk v naši župniji je brez dvoma podružnica Matere božje za Čreto. Nikamor ne grede Vrančani tako radi, kakor za Čreto. Je pa to res krasna izletna točka, odkoder se izletniku nudi diven razgled po gornji Savinjski dolini tja do Ljubnega gori. In tu kraljuje Mati božja kakor bi hotela pod svojim plaščem varovati prelepo Savinjsko dolino. Toda zob časa je prizadel cerkvi marsikatero rano. Pred leti

**Polzela.** Pretečeni teden je naša župnija slovesno sprejela svojega novega župnika vlč. g. Andreja Pirca, dosedaj župnika v Podčetrtku. Inštaliran je bil v Celju, odkoder se je pripeljal v spremstvu vlč. g. opata Juraka, ki ga je vpeljal v našo župnijo. Gospod župnik! Z veseljem in ljubeznijo ste prišli med nas ter upamo, da v pričakovanju ne boste nikdar razočarani!

**Šmihel nad Mozirjem.** Gospodarska kriza nas kmete še zmira hudo tlač. Ravno ta panoga kmetijstva, s katero se tukaj pečamo, kakor je živinoreja, nima nobene cene. Sadna letina je tukaj slaba. Ne bo nič sadja za prodajo. Les moramo kmetje na pol zastonj dati trgovcu, ker je slaba cena in tudi ceste so slabe za odvažanje lesa. Z davki nas pa zmira pritiskajo. Tukaj nam manjka še kmetijskih poučnih tečajev, kar pa upamo, da bomo dosegli, ker oblast bo menda sedaj nam kmetom šla bolj na roko kot pa zadnja leta. Politično življenje tukaj sedaj miruje, ker imajo bivši voditelji Jugoslovanske nacionalne stranke menda stalne počitnice, ali pa mogoče maatno penzijo. Imeli smo tudi tukaj razvito zadnja leta ovaduštvo tako, da smo nekateri kmetje imeli precej stroškov in sitnosti po nedolžnem radi te obrti. Ne vemo pa, kdo nam bo stroške povrnil.

**Zadretska dolina.** Tudi v naši dolini smo v stanu enkrat poročati, da so se začele ceste znatno zboljševati. Ponižujejo se klanci, vzdigujejo ceste, odpravljajo ostrbi ovinki itd. itd. Prav radikalno potezo je v tem oziru napravil cestni odbor v vasi Pustopolje. Dočim pelje stara cesta čez vas po jako ostrem ovinku in je nevarnost karambolov in nesreč, so napravili novo cesto za vasjo čez polje tako, da se popolnoma izogne vasi. Čudijo pa se potniki temu, zakaj se je konec vasi napravil nov ovinek, ko je vendar teren takšen, da bi tega ne bilo treba nikakor napraviti in to še zato, ker cestni organi načelno povsod odstranjujejo ovinke, oziroma jih omiljujejo. Naj se še v kratkem preloži cesta v Doblatinu, ker je prepotrebno in da se s tem to vprašanje vendar enkrat likvidira.

**Sv. Rupert nad Laškem.** Vsi razsodni ljudje naše občine so z velikim odobravanjem sprejeli vest in vabilo, da zahtevajmo spet našo sv. rupertsko občino nazaj. V teh težavnih in hribovitih krajih imamo že itak dovolj trpljenja; ni nam treba še novih bremen, katera sta nam naložila znana dva velikograhovska mogočnjaka, ki v svoji JNSarski zastlepljenosti prisegata še vedno na Kramar-Pucelj-Marušičev evangelij ter sta leta 1933 raztrgala našo župnijo na sat. o tri dele. Tri ure daleč imamo sedaj na občino Marija Gradec v Laškem, nad dve uri pa k Sv. Lenartu. Toda časi strahovlade so, hvala Bogu, odklenkali,

In sedaj je dolžnost vseh uvidevni ljudi, da se ne dajo dalje strahovati po znanih dveh jugofašistih v Grahovšah. Več kakor 80 odst. prebivalcev zahteva, da se občina Sv. Rupert zopet upostavi in zato upamo, da Lahova nasprotna akcija, ki sili z vso silo v Sv. Lenart, ne bo uspeła, če je še sploh kaj pravice na zemlji. Čudimo se le, da ravno iz tiste hiše v Grahovšah, ki je nekdanja občina Sv. Rupert tako odličnega, vseskozi poštenega in poštenega župana, sedaj njegov sin toliko rovari proti Sv. Rupertu. Kdor hoče na vsak način k pofarjem, naj se udini Kramarju ali Puclju, mi pa hočemo zvesti ostati svoji rodni grudi!

## Združenje občin v Šaleški dolini.

(Dopis iz Velenja.)

Če so vlade JNS imele namen zasejati nasprotstvo med državljane, se jim je to s spojitvijo občin temeljito posrečilo. Bivši režim je s to spojitvijo udaril na najobčutljivejši živec naroda. Občinsko samoupravo je posebno slovenski človek čuval z največjo skrbjo, zato je tudi občutil premetavanje občin kot najhujšo krivico, ki mu je bila zadana v zadnjih letih. Celo najgorečnejšim pristašem nacionalne stranke — če izvzamemo dopisnika »Večernika« — se je zdelo to preveč in so spravili o priliki zadnjega zasedanja banovinskega sveta v Ljubljani zadevo na razgovor. Krohot po vseh koncih in krajih banovine je vzbudila izjava g. podbana: Strokovne komisije so odločale, ne da se ničesar storiti! Začeli smo iskati tiste strokovne komisije, pa jih nismo mogli zaslediti. V Šaleški dolini smo vedeli, da je eresko načelstvo v Slovenjgradu različnim deputacijam bilo obljubilo, kako se bodo upoštevale upravičene želje prebivalstva. Prišlo je bridko razočaranje. V Šaleški dolini so morale izginiti štiri obsežne občine, da je par veljakov JNS doseglo svoj cilj: stvoriti ogromno občino Velenje z več kot 8000 prebivalci. Pred občinskimi volitvami so pa vendar nacionalci začutili, da njihov vpliv sega samo od sredine Velenja do sredine Starevasi, to je dobra dva streljaja. Začeli so se ozirati za kompromisom. Do dna srca ogorčeni volilci so pa zavrgli na veliko žalost nacionalnih kolovodij vsak kompromis in tako smo imeli zanimiv volilni boj med JNS kot »državno« stranko in med »protidržavnimi elementi«. In glej šmenta! »Protidržavni elementi« so dobili pri volitvah ogromno večino in razpršili »državne in nacionalne elemente« na vse vetrove. Dobro, da obstoj Jugoslavije ni bil odvisen od takratnih volitev, danes bi je ne bilo več, tako temeljit je bil poraz »državniha«. Tudi bivši oblastni poslanec g. Simon Blatnik ni mogel pritegniti zmage na nacionalno listo, čeravno so se njegovi novi prijatelji že pripravljali, kako mu bodo čestitali kot novemu županu velenjskemu. Sledilo je kruto maščevanje. Št. Andraž in Št. Ilj sta bila vržena iz velenjske občine in da je bila kazen še hujša, utoniti sta morala v Ložnici! Nova občina, ki obsega prejšnji občini Št. Andraž in Št. Ilj, je dobila namreč svetovnoznano ime: Ložnica. In zgodilo se je še nekaj, na kar nikdo ni mislil. Lepega jutra je stala pred občinskim uradom v trgu Velenje cela vrsta ciganov. Tržani so začudeni gledali ta prizor in zahtevali orožnike. Cigani se pa niso premaknili ter klicali: »Kaj hočete, mi smo vendar sedaj tržani?!« — »Vraga, saj je res«, je rekel občinski redar,

»prej so imeli občinsko pravico v Št. Janžu, sedaj jo imajo v Velenju!« In tako je ostalo do letošnje kresne noči. Nato pa se je začelo mogočno gibanje v Šaleški dolini. Kamor si prišel, povsod je donelo: proč od Velenja, ven iz Ložnice! V par dneh so bili podpisi za ločitev zbrani. Skale hočejo od Velenja proč, Št. Janž hoče isto, Št. Ilj hoče iz Ložnice ven. In zakaj? Zato ker prebivalci ne morejo najti tistih »strokovnih komisij«, ki so združevale občine. Spoznali so, da je vzrok te babilonske zmešnjave nacionalna politika par brezpomembnih oseb, ki so postale po kresni noči še brezpomembnejše. Nadalje zato, ker so poznejši dogodki postavili na laž trditve teh politikarjev, ki so navduševali ljudi za združenje, češ, doklade v večjih občinah bodo manjše. Ložnica n. pr. je pokazala to s tem, da je zvišala doklade na 142%, v prejšnjih občinah so bile za več kot polovico nižje! Volilce je popadla jeza na zvišane davke in na vse tiste, ki so se potili in pehali za združenje, kar so pokazali s tem, da so enodušno podpisovali prošnje za prvotno stanje. In radi priznamo, da so tudi mnogi, ki so prej verovali nacionalnim priganjačem, sedaj z veseljem dali svoj podpis, da se krivice popravijo. Nismo pa mogli zvedeti, kakšnega mnenja so ciganski tržani, zakaj v poletnem času so se porazgubili med borovci.

## Peter Rešetar rešetari.

**Opozicija je zadovoljna!** Edina zahteva opozicije iz srbskih vrst je, da svobodno govori. To sme. Edina zahteva radičevca dr. Šuteja je, da sme klicati: Živijo Maček. Tudi to sme. Sedaj je ves program opozicije uresničen. Sedaj bo zadovoljna.

**Stane Vidmar — bojevnik — na novih potih.** Ta gospod, ki je prišel med narod po novih potih, napoveduje, da gre tudi sedaj na nova pota. Misli, da mu bo kdo sledil, pa se bridko moti! Slovenci homo hodili samo slovenska pota in zastonj nas bo on vabil pod svojo hrvaško marelo! Tudi hočemo, da se bodo vremena Slovincem zjasnila in zato ne potrebujemo tovarnarja marel, naj le gre na nova pota! Pa dosti sreče!

**»Glas naroda« — prvi letnik.** Časopis »Glas naroda« ima na isano, da je prvi letnik. Ali se kaj boji, da se bo kaj kmalu pisalo: zadnji letnik?

**Zločinec hodi na kraj zločina.** Čital sem te dni, da je bivša JNS zborovala na Hvaru. Kako resnični so ljudski pregovori! Tudi tukaj vidim, kako se je uresničil pogovor, da zločinec hodi na kraj zločina, zato tudi JNS hodi tja, kamor je po krivici zaprla sedanjega notrajnega ministra g. dr. Korošca.

**Orjunao.** Svoj čas smo imeli Orjunao, sedaj pa so tri dni potem, ko je bila nova vlada, na tihem ustanovili Orjunao. Zadelo pa jih je nesreča, da so sedaj celo oni, ki niso tega radi, morali objaviti, da je Orjunao razpuščena. Kaj so kaj imeli v načrtu zaradi Trbovelj, nam ni znano. Morda vse rudarje pobiti, če nimajo dela!

**Št. Lenart postane hrvaška podružnica!** Pri nas imamo pa res smolo. Nikakor ne moremo doseči, da bi bil Št. Lenart res enkrat slovenski kraj. Svoj čas je bil nemški, potem so ga nacionalizirali, da že nismo smeli reči, da je Št. Lenart v Slov. goricah, ker se je beseda »slovenski« večkrat črtala. Sedaj pa je prišel k nam neki čistokrvni Slovenec, pa bi rad, da bi se naš kraj imenoval Št. Lenart v hrva-

ških goricah. Pa mi se ne udamo! Št. Lenart bo ostal Št. Lenart v Slov. goricah!

**Zakaj sem jaz Peter Rešetar zoper Mačka?** Tako me je nekdo vprašal te dni. Katera spaka si je pa zmislila da sem jaz zoper Mačka? Jaz nisem zoper Mačka, jaz sem samo zoper tiste Slovence, ki ne pustijo Hrvatom da bi bil Maček njihov voditelj, pa ga hočejo napraviti za slovenskega voditelja. Taki ljudje so svojčas iskali »slovenske« voditelje po Dunaju, potem so jih iskali po Beogradu, samo slovenskih pravih voditeljev niso nikdar hoteli priznati. Zoper take Slovence sem pa bodem, pa če ne bo rešeto dovolj, bom pa naročil trahter, da jim bom pamet vlival!

**Kaj je svoboda?** Svoboda je, da smeš zabavljati zoper vse, če tudi po krivici, da smeš kamenjati orožnike, streljati, pobijati kmetom šipe, zažigati domove, da mora vsakdo sprejeti tvoje mišljenje, če ne, ga pobiješ — tako nekateri razumejo svobodo. Jaz jo razumem drugače: Srb naj spoštuje to, kar hoče in čuti Hrvat in Slovenec, Hrvat to, kar čuti Srb ali Slovenec, Slovenec pa to, kar čuti Hrvat ali Srb. Tako pridemo do svobode, drugače pa ne in bomo spet tam, kjer smo bili preje, kar želijo tisti, ki nočejo sporazuma, ampak nasilje. Če te svobode ne bo, tedaj grem raje s svojim rešetom v Abesinijo, tam bom imel vsaj mir!

## Poslednje vesti.

**Politične novice iz drugih držav.**

**Za predsednika 16. zasedanja Društva narodov v Ženevi** je bil izvoljen čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš.

**Volitve na Poljskem.** Zadnja nedeljo so se vršile na Poljskem volitve v sejm ali parlament. Proti zmagovitemu vladnemu bloku se je vzdržala volitev nacionalistična opozicija.

**Senator in guverner ustreljen v Ameriki.** Žrtev atentata je postal ameriški senator Huye Long, ki je bil velik nasprotnik predsednika Roosevelta. Ustrelil ga je na hodniku parlamenta v državi Louisiana zdravnik dr. Karl Weiss. Atentatorja sta ustrelila dva detektiva, k sta spremljala amenjenega senatorja in guvernerja.

### POPRAVI!

**Priloga današnjega »Slovenskega gospodarja«** nesl na glavi pomotoma napačen datum 19. septembra. Pravilno je 15. september, ker je ta dan 56letnica Tiskarne sv. Cirila.

### Dopisi.

**Ljutomer.** Morda Vas bo ob proslavi desetletnice Katoliškega doma zanimala sledeča statistika: V 10 letih smo na našem odru igrali 71 dramatičnih del, skupno 104 predstave. Režiralo je v teh letih 6 režiserjev. Največ predstav je doživel Pasijon, pod vodstvom g. kaplana Jeriča. Pasijon je imel tudi največji uspeh. Mnogo iger se je igralo po trikrat, največ po dvakrat. Najvišje število predstav je imela sezona l. 1929—30, namreč 15, pod vodstvom kaplana g. Prasnika. Sicer pa smo imeli navadno letno po 10 prireditev. Katoliški dom v Ljutomeru je res pravo ljudsko gledališče, katerega bi naši ljudje pogrešali, ako bi ga ne bilo. Zadnja leta smo na sestankih uvedli eklioptične slike. Takih predavanj je bilo v zadnjih letih blizu 50. Večkrat smo v teh letih gostovali v sosednjih društvenih domovih. Notranje delo v domačem društvu pa ne pozna statistike, ker se vsaka gledališka vaja dostikrat spremeni v društveni sestanek.